

HELYI AKCIÓTERV A GYERMEKEKÉRT – ZENTA

JELENTÉS A ZENTA KÖZSÉG TERÜLETÉN VÉGZETT TEREPI KÖZVÉLEMÉNY-KUTATÁSRÓL

2006 októbere

BEVEZETÉS

Ez a jelentés a Zenta község területén 2006 augusztusában a HAT kidolgozására illetékes munkacsoport által lebonyolított HAT-kutatáson alapszik. A kutatás nagymértékben annak szükségességére alapozódik, hogy felmérésre kerüljön a pillanatnyi helyzet a terepen, megállapításra kerüljenek a legégetőbb problémák, a megoldásukat célzó alapvető irányelvek meghatározása céljából, helyi szinten, a nemzetközi egyezményekkel (Millenniumi Deklaráció, «Egy gyermekek számára megfelelő világ» c. akcióterv) összhangban.

A kutatás céljai

- ✓ A Zenta községbeli pillanatnyi helyzetről szóló adatok begyűjtése
- ✓ A lakosság legfontosabb problémáinak megállapítása az oktatás, az egészségügy és a szociális védelem területén
- ✓ A terv tartalommal való kitöltése és a leghatékonyabb megoldások felkutatása a fennálló problémák megoldására.

Metodológia

Az adatbegyűjtés módja: face to face kérdőív.

Adatforrás: A Zenta község területén lebonyolított közvélemény-kutatás.

Mintatípus kétszakaszos csoportosított minta:

- ✓ **Községi övezetek a százalékarányos PPS-nagyság valószínűségével.**
- ✓ **Háztartás egyszerű eseti mintával.**

A véleménykutatás ellenőrzése: számítógépes (a folyamat 100%-os ellenőrzése), telefonos, személyes kapcsolat a kérdezettekkel.

A munka a terepen folyt 2006. augusztus 1-jétől 2006. augusztus 25-éig.

Kérdőívek

A kutatásban **6 kérdőív** került felhasználásra:

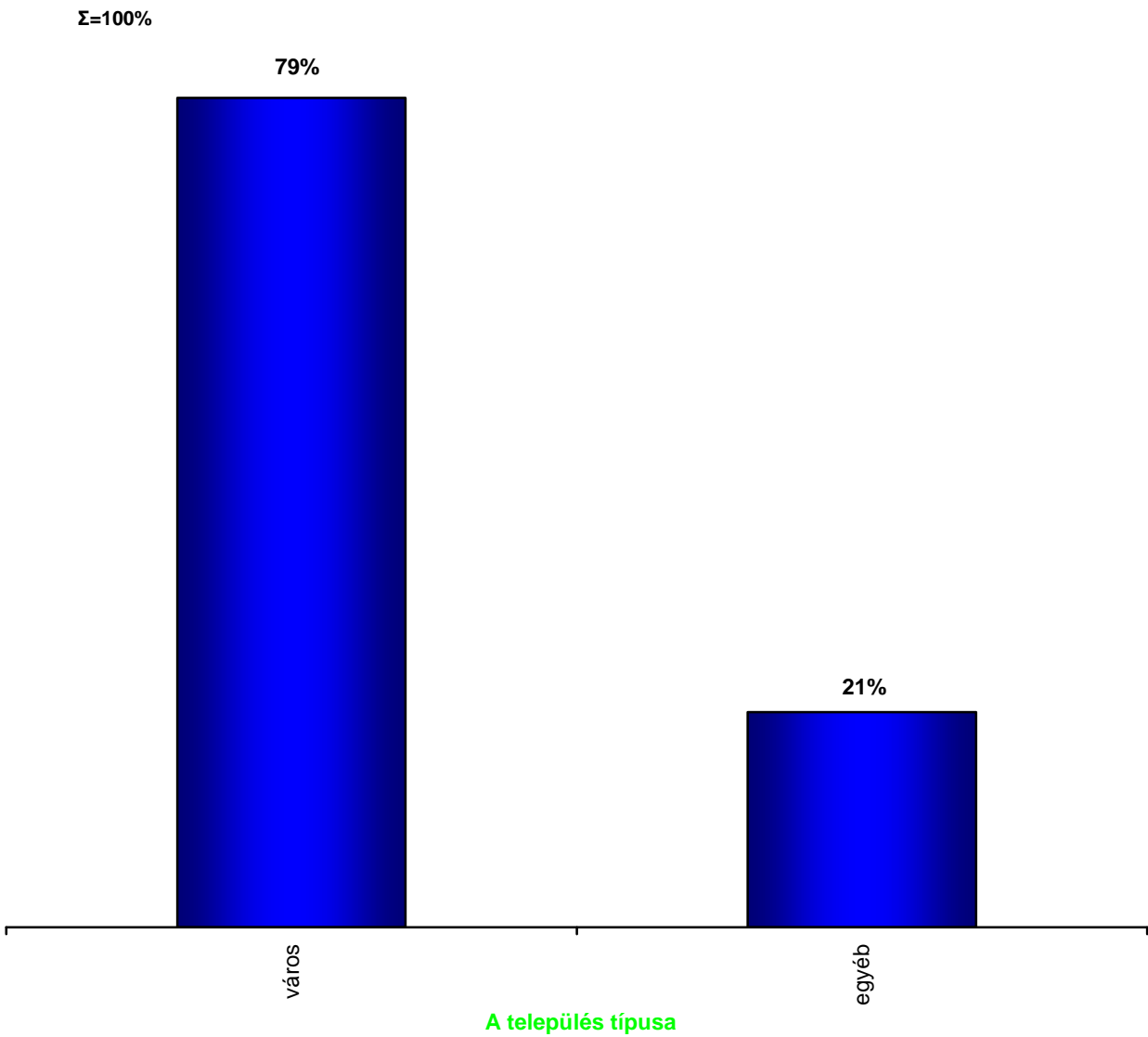
- ▼ Kérdőív a háztartások részére
- ▼ Kérdőív a 15+ korú háztartási tagok státusáról
- ▼ Kérdőív az oktatásról
- ▼ Kérdőív a községi hatóságokkal való elégedettségéről
- ▼ Kérdőív a 6 évesnél fiatalabb gyermekek anyjára-gondozójára vonatkozóan
- ▼ Kérdőív a 12-19 éves gyermekekre vonatkozóan

A kérdőívek a javasolt modell alapján lettek dizájnolva kisebb módosításokkal és a községünkre különösen érdekes pótkérdésekkel a 06. sz. kérdőívben.

A mintavétel leírása

A MINTAVÉTEL LEÍRÁSA

		A település típusa	
	összesen	város	egyéb
Count	789	626	163
Col%	100	79.4	20.6

KULCSFONTOSÁGÚ EREDMÉNYEK

HÁZTARTÁSOK

Zenta község területén összesen **789** háztartás volt anketézva. Ebből **626 (79,4%)** a városban és **163 (20,6 %)** a falusi környezetekben.

A nemzetiségi hovatartozást illetően a lakosság főként magyar nemzetiségű (82%), ezt követik a szerbek 14%-kal és az egyéb nemzetiségűek. A lakosság 86%-a katolikus, 9%-a pedig pravoszláv hitvallású.

A közvélemény-kutatásba bevont összes háztartás 88%-a a valamelyik családtag tulajdonát képező lakásban – házban él, 8%-uk albérlő, 4%-uk pedig ingyen vagy jogtalanul használ lakóterületet. A kérdezett háztartások 55%-áig terjedően rendelkeznek 30m²-nél kisebb lakóterülettel családtagonként. A háztartások 78%-a rendelkezik két vagy három szobával. Az oktatási fokozat emelkedésével növekszik a használt szobák száma is.

Riasztó az a tény, hogy a kérdezettek 30%-a a család pénzbevitelének fő forrásaként a nyugdíjat említette, a kérdezettek 28%-a állami szolgálatban, 21%-uk pedig privátnál valósít meg fizetést. A lakosság 12%-a fő jövedelmét a mezőgazdaságban valósítja meg, és mindössze 4%-uk nem rendelkezik semmiféle jövedelemmel.

A kérdezettek 36,4%-a anyagi helyzetét rossznak és nagyon rossznak értékelte, 56,9%-uk közepesnek, mindössze 6,6% jónak, nagyon jónak pedig csak 0,1%. **Leszögezhetjük, hogy a háztartás anyagi helyzetének szubjektív megítélése pozitívabb, ha a háztartást irányító személy magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik és fordítva. Hasonló állapítható meg az alapvető életfeltételekhez szükséges minimális havi összeg és a háztartásirányító végzettsége és anyagi helyzete viszonylatában is.**

A háztartások 94-100%-a rendelkezik villanyárammal és alapvető háztartási készülékekkel (televízió, hűtőszekrény, rádió, bojler, mosógép), 75%-uk vezetékes telefonnal, **gépkocsival, komputerrel, különösen pedig klímaberendezéssel és mosogatógéppel pedig csak a legvagyonosabb és legképzettebb lakossági struktúra rendelkezik.**

Mezőgazdasággal főként a falusi lakosság foglalkozik: 33%-uk saját szükségletre termel, és mindössze 14%-uk eladásra.

A városi környezetben megfelelő felosztásban 100%-osan vannak képviselve az oktatási és az egészségügyi intézmények, míg **a falvakban hiányoznak a bölcsődék, és a legtávolabbi intézmény a kórház (17 km).**

A VÍZELLÁTÁS ÉS A SZEMÉTSZÁLLÍTÁS

A közvélemény-kutatási eredményekből megállapíthatjuk, hogy az összpopuláció 92%-a részesül vízellátásban a városi vagy a falusi vízvezetékekből, a városi környezet 53%-a van fedve szennyvízcsatorna-rendszerrel. A kérdezett városi háztartások 97%-ából a szemetet községi szinten szervezeten szállítják el, míg a falvakban ez az arány lényegesen kisebb, mindössze 42%.

EGÉSZSÉGÜGY

A kérdezettek többsége az egészségügyi szolgáltatásokat az egészségházban és a rendelőkben veszi igénybe, és mindössze 11%-uk használja az orvosi magánrendelőket.

A kérdezettek 24%-ának volt problémája a megfelelő egészségügyi szolgáltatásban részesülést illetően. Arányuk érthetően nagyobb a falvakban, ami az egészségügyi szolgáltatások minőségének minősítéséből is látható: a falusi környezetben a lakosság 37%-a, míg a városban mindössze 21% minősítette negatívan.

A kérdezettek 92%-a eddig fizetett valamely egészségügyi szolgáltatás után mind az állami, mind pedig a magánintézményekben. 87%-nak sikerül kisebb-nagyobb nehézségek árán kifizetni ezt a szolgáltatást, míg a lakosság 13%-a nincs egyáltalán olyan helyzetben, hogy fizethessen. A fizetés nem jelent különösebb problémát az egyetemi és a főiskolai képesítésű és a magas anyagi státusú embereknek. Az orvosságokat egyformán szerzik be a magánógyszertárakban, illetve orvosi vényre.

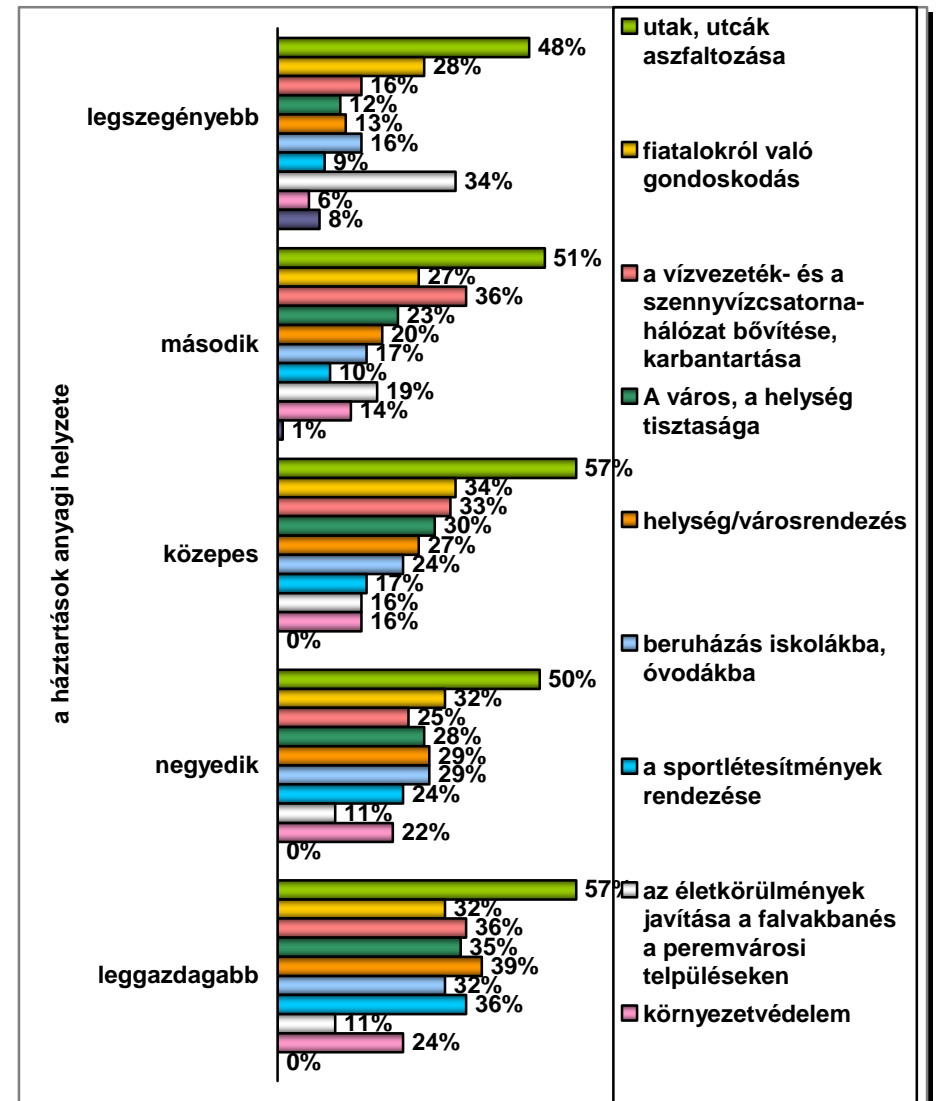
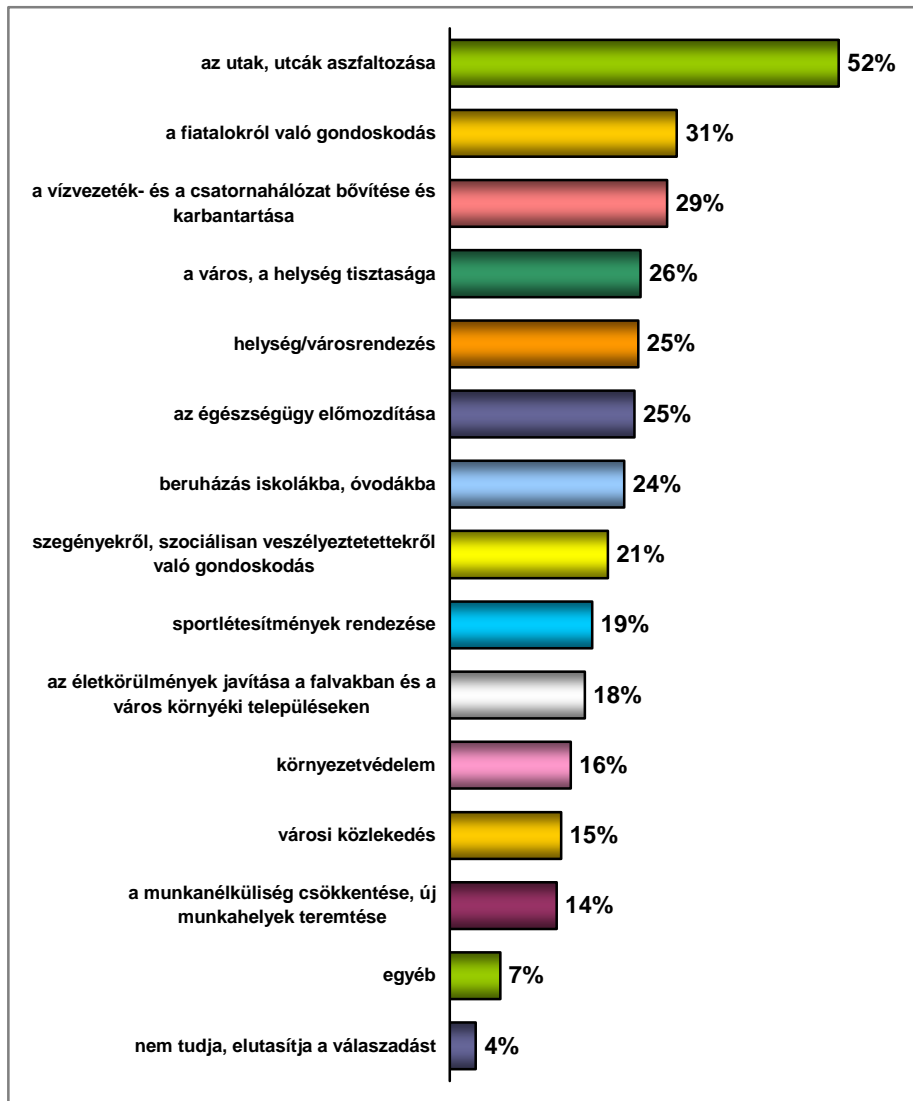
A KÖZSÉGGEL VALÓ ELÉGEDETTSÉG

A közvélemény-kutatási eredmények alapján megállapíthatjuk, hogy **a kérdezettek többsége csak időnként kíséri a községbeli történéseket, a nagyon érdeklődő emberek aránya mindössze 14%, és ez az érték az életkorral nő. A többség elégedetlen a jelenlegi községbeli állapotokkal**, mindössze 8%, aki általában elégedett, 2% pedig teljességgel elégedett.

A lakosság az utak és az utcák aszfaltozását (52%), a fiatalokról való gondoskodást (31%), a vízvezeték- és a szennyvízcsatorna-hálózat bővítését és karbantartását (29,3%) helyezi előtérbe. A kérdezettek 20-25%-a tulajdonít fontosságot a következő területeknek: a város tisztasága és a városrendezés, az egészségügy fejlesztése, az oktatásba való beruházások, a szegényekről és a szociálisan veszélyeztetettekről való gondoskodás. **A falusi és a legszegényebb kérdezettek 34%-a a falusi és a peremvárosi települések életkörülményeinek javítását tartja a legfontosabbnak. A község polgármesterének és a Községi Közigazgatási Hivatalnak a minősítése aggodalomra ad okot, mivel a kérdezettek több mint 40%-a adott negatív minősítést munkájukra. Teljességgel a kérdezetteknek mindössze 10%-a elégedett.**

Véleménye szerint mik lennének azok a prioritások, amelyekkel a hatóságoknak foglalkozniuk kellene az Ön községében?

Többszörös válaszok; Bázis: Összpopuláció

A CSALÁDTAGOK MUNKABELI STÁTUSA

Arra a kérdésre, hogy az elmúlt négy hét folyamán végeztek-e bármiféle munkát pénzért vagy természetbeni juttatásért (legalább 1 órát), a válaszadók 57%-a «nem»-mel válaszolt. Ez a csoport főként a 15 és 29 év közötti fiatalokat (tanulóifjúság) és az 50 évesnél idősebb polgárokat (nyugdíjasok) öleli fel. A fenti csoportból 11%-nak van olyan munkája, ahova vissza fog térni, ezek főként a 30-49 éves korosztályhoz tartoznak.

A megkérdezettek többsége (39%) bejegyzett magánvállalatban dolgozik, társadalmi vállalatban (36%), 21% úgy nyilatkozott, hogy a keresetét «bejegyezetlen privát»-ként valósítja meg, a kérdezők ezt a kategóriát az egyéni mezőgazdasági termelők közé sorolták. A bejegyzett magánvállalatokban és a társadalmi vállalatokban főként középiskolával vagy egyetemi végzettséggel rendelkezők dolgoznak, míg «bejegyezetlen privát» kategóriaként képesítés nélküli vagy általános iskolai végzettséggel rendelkezők nyilatkoztak. A foglalkoztatottak 62%-a határozatlan idejű munkaviszonyban van, 10% határozott idejű, 20% pedig idejnyellegű munkával foglalkozik. A középiskolai, főiskolai és egyetemi végzettséggel rendelkezőknek általában «állandó munkájuk» van, míg a képesítés nélküliek vagy általános iskolai végzettségűek idejny munkások.

Arra a kérdésre, hogy az elmúlt héten végeztek-e még valami keresettel járó munkát, 46% nyilatkozott igenlően. A munka legfőbb indítékeként többségük (70%) az alapvető megélhetést hozta fel, 25%-uk magasabb életszínvonalat szeretne megvalósítani, és mindössze 1%-nak jelent ez a munka személyes elégtételt.

A munkanélkülieknek (az összesen kértékett polgárok 51%-a) feltett kérdésre, hogy az elmúlt hét folyamán kerestek-e munkát, 16% válaszolt «igen»-nel, ők a 15-49 éves korosztályhoz tartoznak. Azok, akik nem kerestek munkát, a következő okokat hozták fel: nem óhajt dolgozni (tanulók és nyugdíjasok), 24% azt hiszi, hogy számára nincs munka, 5% pedig idejny munkára vár.

A saját biznisz megindításának folyamatát a kérdeztékett 1%-a kezdte meg. Azok, akik nem fogtak hozzá, a következő okokat sorolták fel: nem óhajtának saját bizniszbe kezdeni (67%), 30%-uk nem rendelkezik kezdőtőkével, 1%-uk pedig fél ilyen «kaland»-ba bocsátkozni.

A munkanélküli kérdeztékett a következők útján keresnek munkát: a Foglalkoztatási Hivatal (11%), személyes kapcsolatok és ismeretség (7%), az újságokban közzétett pályázatok és hirdetések (5%), míg 85%-uk nem keres munkát (tanulók és nyugdíjasok).

Arra a kérdésre, hogy készek-e azonnal elfogadni a felkínált munkát, a kérdeztékett 32%-a válaszolt igenlően. Ezek a kérdeztékett 15 és 59 év közötti munkanélküliek.

A kértékett munkanélküliek 22%-a van bejelentve a munkaközvetítőbe, ők a 15-59 éves korosztályhoz tartoznak. Munkanélküli-segélyben 20%-uk részesül, közülük előzőleg 19% volt munkaviszonyban, 18% pedig végkielégítésben részesült a munkaviszony megszűnése miatt.

ISKOLÁSKOR ELŐTTI OKTATÁS

Az iskoláskor előtti korosztályhoz tartozó gyerekek 55%-a a 2005-2006-os tanévben nem járt óvodába vagy iskoláskor előtti intézménybe. Ennek okaként az esetek 84%-ában azt hozták fel, hogy a gyermek még túl kicsi, a kérdezettek 6%-a pedig úgy nyilatkozott, hogy a szolgáltatás túl drága. A gyerekek az iskoláskor előtti intézményben hetente átlagosan 5 napot tartózkodnak (96%), a nap folyamán pedig többségük 4 órát (53%), a többiek pedig 5-7 órát (47%). Az e korosztályú gyerekeknek mindössze 7%-a járt szervezett oktatásra, illetve magánórákra.

ÁLTALÁNOS ISKOLAI OKTATÁS

A 2005-2006-os tanévben a teljes populációnak 3%-át képezte az iskolába nem járó gyerek. Ezek **15%-ának nem volt meg ehhez az anyagi feltétele,** 30% befejezte a kívánt iskolát, 32%-uk munkába állt, 8% pedig úgy véli, hogy számára **nem létezik megfelelő iskola.** A gyerekek havi uatasztatási költségei főként a falusi gyerekeket érintik: 24% fizet 1501-2500 dinárt, 9%-uk pedig 1500-2500 dinárt, illetve ettől többet.

Az összes általános iskolai korosztályú gyerek 57%-a járt magánórákra, illetve szervezett oktatásra. Ez a ráta arányban áll a család anyagi státusával. A falusi környezetben a gyerekek hátrányos helyzetben vannak ezen aktivitásokat illetően, mindössze 30%-uknak van lehetősége rá.

A gyerekek főként betegség miatt hiányoznak az iskolából (39%), elenyésző a «lógó», illetve a rossz idő miatt hiányzó diákok száma, illetve azoké, akiknek otthon kellett maradni segíteni.

FŐISKOLAI ÉS EGYETEMI OKTATÁS

A kérdezett összes egyetemista 78%-a rendes, 22% pedig rendkívüli hallgató. Mindössze 32%-uk kap ösztöndíjat vagy kölcsönt. Az egyetemisták 10%-a lakik egyetemistaotthonban, 65% lakbérben, 25% pedig a szülőkkel.

12-19 ÉVES KOROSZTÁLYÚ GYEREKEK

Az említett korosztály legnagyobb része jeles (34%) vagy kitűnő (32%) tanuló. Általában a legiskolázottabb és a legtehetősebb szülők gyerekei a legjobb tanulók, míg **a legszegényebb szülők gyerekeinek mindössze 9%-a kitűnő.**

A gyerekek 72%-ának van saját szobája, és szinte nincs is különbség a szülők anyagi helyzetét illetően. Egyedül a legtehetősebb szülők csoportja tűnik ki, itt a gyerekek mindössze 11%-ának nincs saját szobája.

Ami a zsebpénzt illeti, a szülők 36%-a ad hetente több mint 500 dinárt, 26% 300-500 dinárt, a gyerekek 12%-ának pedig nincs zsebpénze. A zsebpénz összege közvetlen arányban áll a szülők iskolai végzettségével.

A szabadidőt az ifjúság főként az alábbi módon tölti:

- ✓ 71% zenét hallgat
- ✓ 69% a társasággal tölti az időt
- ✓ 57% TV-t néz
- ✓ 55% segít otthon
- ✓ 53% házi feladatot ír
- ✓ 42% komputer előtt ül
- ✓ **23% olvas, rajzol vagy ír, ami véleményünk szerint riasztó adat!**

Sporttal vagy rekreációval a kérdezettek 48%-a foglalkozik, míg 38% évente csak néhányszor, szinte soha. A tanulók 8%-ának nincs sportolási feltétele, 4%-uk pedig egészségügyi okokból nem sportol. A kérdezettek legtöbbször úgy véli, hogy a sportolással jó kondíciót lehet szerezni és óvjuk vele egészségünket, új barátokat lehet szerezni, továbbá hogy szórakoztató, mindössze 9% tartja unalmasnak. A fiatalok 47%-a felnőtt korában is akar sportolni.

A kérdezettek 7%-a szerint Zentán minden sportág képviselve van, **17%-uk szeretné, ha Zentán lenne röplabda** (legnagyobb százalék). A legtöbb sportág, amit a gyerekek felsoroltak, hogy szeretnék, ha létezne Zentán, valójában létezik, **tehát a fiatalok nincsenek megfelelően tájékoztatva a sportolási lehetőségekről.**

A fiatalok 53%-a állítja, hogy a környéken létezik szabadtéri sportpálya, de **73%-uk ezt nem tartja elegendőnek.** A populáció **39%-a szeretne szabadtéri röplabdapályát, 33% szeretne kispályás futballhoz, 21% pedig kosárlabdához pályát.**

Ami az otthoni, illetve az iskolai komputerhasználatot illeti, a mutatószámok a következők: a kérdezett gyerekek 87%-a használ komputert, 78% pedig internetezik. Ezeknek a gyerekeknek az aránya a szülők iskolai végzettségi szintjével arányosan nő.

Arra a kérdésre, hogy a rendes iskola mellett jár-e még valamilyen iskolába, a gyerekek 44%-a adott igenlő választ. **A szülők anyagi helyzete és képzettsége ezúttal is jelentős mértékben hat a szabad aktivitásokra járó gyerek arányára. A kutatási eredményekből látható, hogy a falusi környezetből származó gyerekek hátrányos helyzetben vannak ezen aktivitások választásánál.** A legtöbb gyerek idegen nyelvi órákat vesz (67%), zeneiskolába (20%), komputertanfolyamra (14,9%), szerbórára (11%) jár, és mindössze 4% folytat valamilyen edzést. Az okok, ami miatt nem járnak: nincs olyan, ami érdekelné őket (48%), a képzetlen szülők gyermekei az anyagi nehézségeket említették, a falusi gyerekeket pedig a távolság akadályozza ebben. Arra a kérdésre, hogy ezen tartalmak közül mit szeretnének hogy legyen a községben, a gyerekek 12%-a azt a választ adta, hogy minden megvan, ami kell, a többi említett aktivitás pedig Zentán létezik. **Szabadon leszögezhetjük, hogy a kérdezett tanulók nincsenek kellőképpen tájékoztatva a helységükben létező tartalmak felől. A falusi gyerekek kifejezték óhajukat aziránt, hogy helységükben idegen nyelvi iskola és úszóiskola induljon.**

Az iskolai életet, iskolai helyzetüket a kérdezettek 89%-a értékelte pozitívan, 44% szerint az iskola kellemes tartózkodási hely. **Aggodalomra ad okot azon gyerekek aránya (26%), akiket nem érdekel az iskolai élet.**

Arra a kérdésre, hogy mit szeretnének a legjobban megváltoztatni az iskolában, a kérdezettek 45%-ának a válasza az volt, hogy a tanár-diák viszonyt, 32% az előadásmódot és a feleltetés módját, 31% cserélné a tanárokat, 22% a tananyagot, 19% pedig a tankönyveket cserélné. Az ideális tanárt az alábbi tulajdonságokkal képzelik el:

- ✓ szereti a gyerekekkel folytatott munkát (69%)
- ✓ türelmes (64%)
- ✓ felelősségteljes (32%)
- ✓ professzionálisan végzi a munkát (26%).

A kérdezett gyerekek 81%-a tervezi a továbbtanulást és a minél előbbi meggazdagodást (70%). 54% szeretne valamilyen ipart kitanulni, míg a képzetlen és a legszegényebb szülők gyerekei, valamint a falusi gyerekek szeretnének a legrövidebb időn belül munkába állni, hogy különmehessenek a szülőktől.

A kapott eredmények alapján megállapíthatjuk, hogy a kérdezett gyerekek 92%-a nem volt kitéve erőszaknak, fizikai bántalmazásban a gyerekek az iskolában (4%), az utcán (3%) és a családban (2%) részesültek. Fizikai bántalmazásban főként a képzettség nélküli szülők gyerekei részesülnek.

A gyerekek 82%-a nem volt kitéve lelki bántalmazásnak, 10%-uk ezt megélte az iskolában, 7% az utcán, és mindössze 1% a családban. A kérdezett gyerekek kis százalékban vettek részt verekedésben (13%), 10% a társait bántalmazta, 4% a tanárait, 3% kárt okozott az iskola vagyonában, és nagyon kis százalék okozott valakinek súlyos testi sérüléseket vagy volt dolga a rendőrséggel.

A dohányzással kapcsolatos kérdésekre a tanulók 50%-a válaszolt úgy, hogy még soha nem gyújtott rá. 29% egyszer-kétszer megpróbálta. A gyerekek 12%-a dohányzik naponta, a többiek időnként társaságban. **Aggodalomra ad okot az a tény, hogy a dohányzó gyerekeknek csak 12%-a aggódik a dohányzás egészségkárosító hatása miatt, 30% egyáltalán nem aggódik, 25% nem túlzottan.** 34% pedig egy kicsit aggódik a dohányzás egészségkárosító hatása miatt.

Arra a kérdésre, hogy a környezetben ki dohányzik, a gyerekek 50%-a válaszolt úgy, hogy valaki a társaságból, 44% százalékban az apa, 38%-ban az anya, 30%-ban pedig a legjobb barát. A legtöbb dohányzó anya a képzetlenek közül kerül ki, az iskolázottsági szint emelkedésével számuk csökken. A kérdezett gyerekek teljes mértékben egyeznek azzal, hogy a dohányzás káros az egészségre, 96% véli úgy, hogy a dohányzás pénzkidobás, 90% szerint a dohányzóknak kellemetlen szaguk van, 20% szerint pedig a dohányzás nyugtatja az idegeket. A kérdezetteknek egy kisebb része gondolja úgy, hogy nem hat rosszul a kondícióra, hogy a dohányzók népszerűek a társaságban, hogy a dohányzás fogyaszt, könnyíti a kapcsolatteremtést, növeli a koncentrációt, illetve szórakoztató.

Az alkoholfogyasztással kapcsolatban megállapíthatjuk, hogy **a gyerekek nagyon kis, mindössze 20 százaléka nem ivott még alkoholt.** A gyerekek 35%-a egyszer-kétszer megkóstolta, **44%-uk időnként iszik.**

A gyerekek legnagyobb százaléka először 14-15 éves korában kóstolta meg az alkoholt (45%) 47%-ban kávézóban, diszkóban vagy zsúron, 32% pedig otthon. Érdekes az a tény, hogy a gyerekek 1%-a mindössze 5 évesen ivott először alkoholt.

A gyerekek alkoholfogyasztással kapcsolatos véleményét illetően leszögezhetjük:

- ✓ 92% véli úgy, hogy az alkohol káros az egészségre
- ✓ 75% szerint az alkohol javítja a közérzetet
- ✓ 67% úgy véli, hogy az alkohol kis mennyiségben nem ártalmas az egészségre
- ✓ 58% úgy gondolja, hogy bátorságot önt, azaz csökkenti a félelmet
- ✓ 18% véleménye szerint az italt a társaságban nem szokták elutasítani

Az esetek 77%-ában a gyerekhez közel álló személyek közül senki sem fogyaszt alkoholt, a családban pedig ezt főként az apa cselekszi (12%).

A kérdezett gyerekek legnagyobb százalékban (67%) úgy nyilatkoztak, hogy alkoholt a kávézóban, diszkóban vagy zsúron fogyasztanak, **a kérdezettek 2%-a az iskolában (!)** vagy a munkahelyen. **Jellemzően a gyerekek 44%-a étteremben, kávézóban**

vagy diszkóban, 28% pedig boltban vagy önkiszolgálóban vásárolja az alkoholt, az esetek többségében kiskorúként szolgálják ki őket!

A kapott eredmények alapján megállapíthatjuk, hogy a fiatalok legtöbb információval a következő pszichoaktív anyagokról rendelkeznek: extasy, cannabis, heroin, antidepresszánsok, ragasztó, míg jóval kevesebbet tudnak a crackről, a barbiturátokról, a speedről, a morfiúmról, hallucinogén drogokról. A gyerekeknek a fent említett szerekről való tájékozottsága a szülők iskolázottságától függően nő. A kérdezettek 13-25%-a véli úgy, hogy az olyan szerek, mint a Trodon, a Bensedin vagy a Morfin stb. veszélytelenek, ha megfelelően használják. A kérdezettek többsége szerint a pszichoaktív anyagok károsak az egészségre nézve, de meg kell jegyeznünk, hogy a falusi gyerekek szigorúbban ítélik meg ezeket az anyagokat.

A kérdezettek 79% azt nyilatkozta, hogy még soha nem kínálták meg droggal, 9% azt állítja, hogy valaki a társaságból kínálta, 7% pedig idegen személy által lett megkínálva. A fiatalok körében – mind a városi, mind a falusi környezetben – a cannabis a legnépszerűbb. Érdekes, hogy a leggazdagabb szülők gyerekeinek 15%-a «nem tudja», hogy barátai mit használnak. Az említett anyagokat először kávézóban, diszkókban, zsúrokon (54%), lakásban (31%) vagy az utcán és más helyen (8%) próbálták ki először.

Szoptatás, etetés, gyermekétkeztetési hibák

Ezekre a kérdésekre főként a gyereket szoptató anyák (99%) válaszoltak. Az esetek 30%-ában a gyerek rögtön a szülést követően meg lett szoptatva, nagy többségük pedig 1-24 órán belül. A szoptatás idejét illetően a kérdezettek 39%-a 6-12 hónapig szoptatott, 21% mindössze 3 hónapig, 16% pedig még mindig szoptat. 2 év fölött a gyerekek 3%-a volt szoptatva, 2%-uk pedig egyáltalán nem volt szoptatva. 0-3 hónapos koráig mindegyik gyerek szopott, 5 hónapig a gyerekek 82%-a, míg 20-24 hónapig 11%. A szoptatás megszüntetésének okaként 43% szerint nem volt elég teje, az anyák 26%-a szerint a gyerek nem akart szopni, az anyák 15%-a úgy gondolta, hogy ennyi elég volt. Valamivel kisebb arányban volt a szoptatás megszüntetésének az oka az anya munkája, az anya betegsége, a gyerek alultápláltsága és orvosi tanács. Legtöbb anya naponta 6-8-szor szoptatott (59%), 22% 4-5 ízben, több mint 8-szor 12%, naponta 3 szoptatásig pedig mindössze 7%.

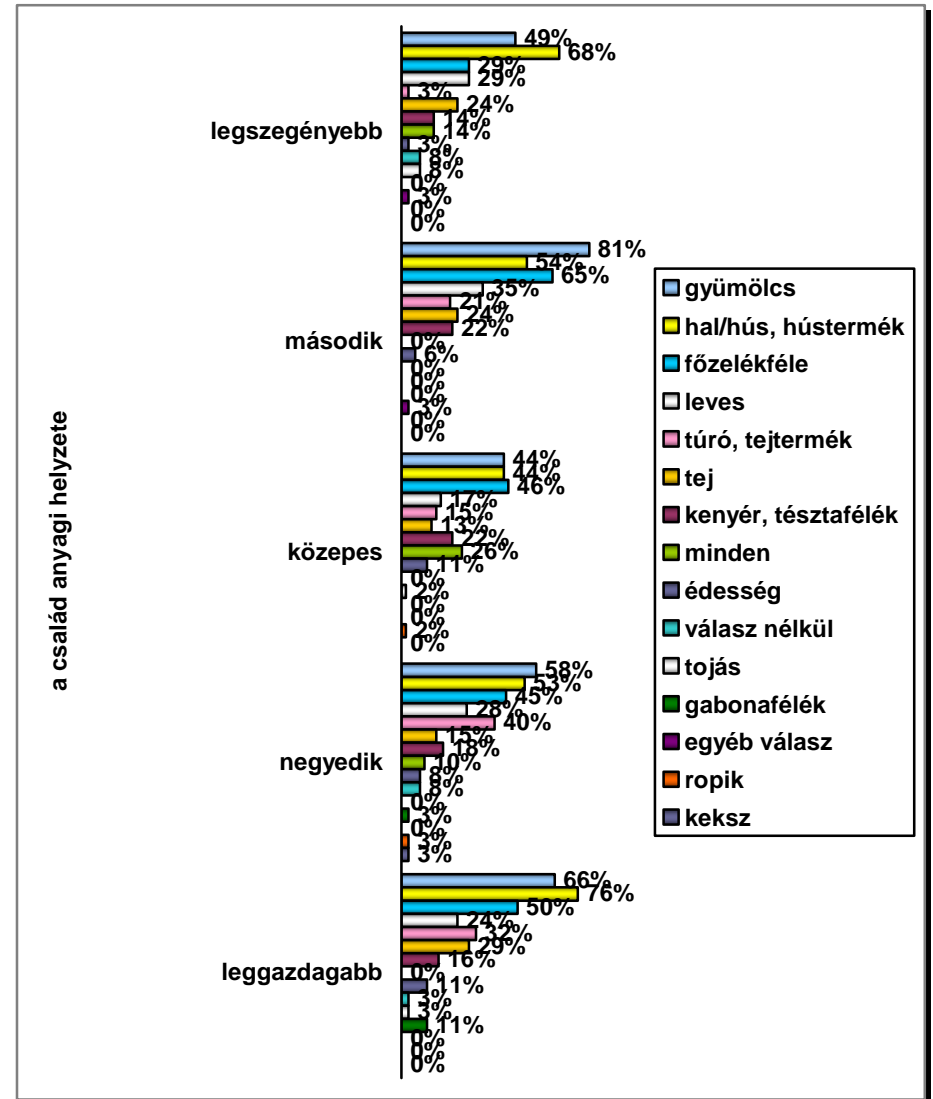
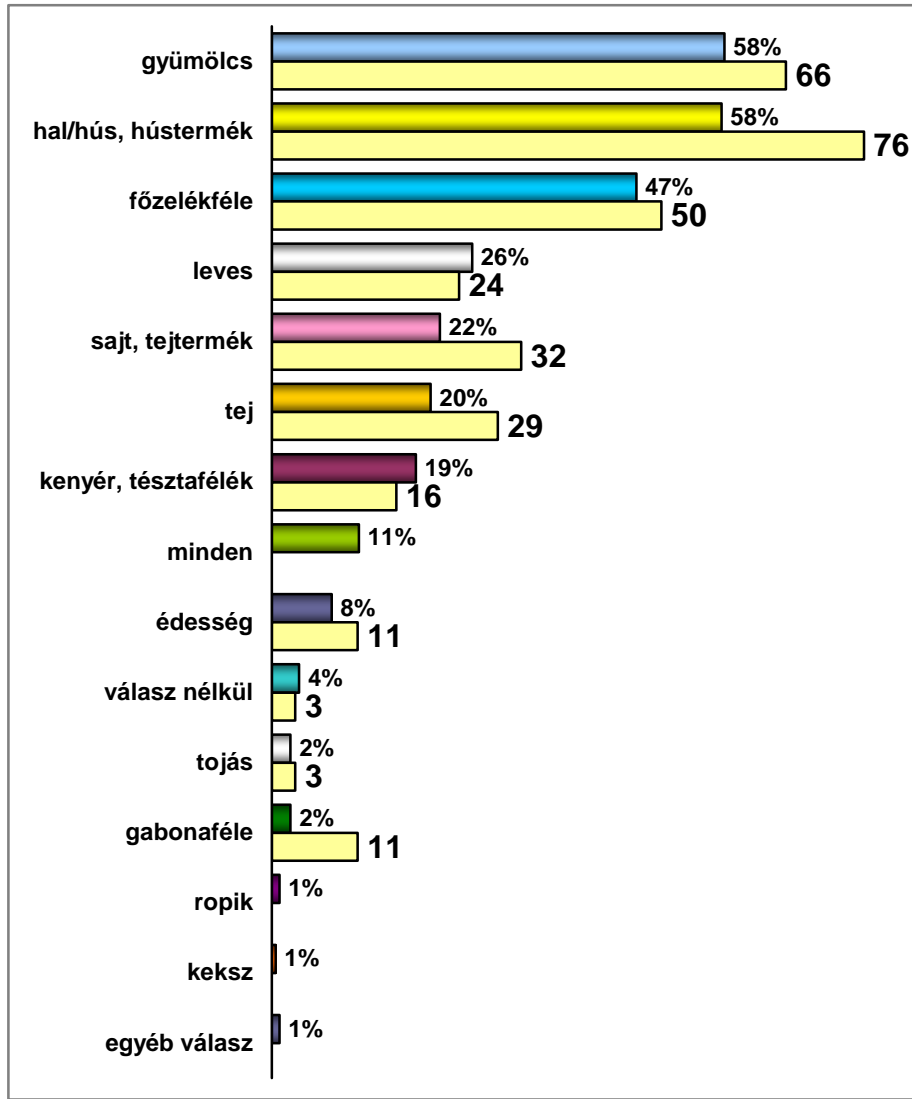
Szoptatási tanácsot 48% esetben szakemberek adtak, az előzetes tapasztalat az anyák 18%-ának segített, könyvből, brosúrából 17% tájékozódott. A gyermek **csak szopott** az esetek 47%-ában 0 és 5 hónap között, 31% **csak szopott** 0-3 hónapot, az első hónapban csak a babák 13%-a, a babák 5% soha nem volt **csak szoptatva**, míg az anyák 23%-a csak szoptatott 6-12 hónapig. Az alacsonyabb képesítésű anyák rövidebb ideig szoptattak, míg a magasabban képzetteknél tovább tartott az az időszak, amíg **csak** szoptattak.

A hozzátáplálást az anyák főként a tejhiány miatt kezdték meg (43%), 26% az orvos és az egészségügyi nővér tanácsára, 12% pedig azért, mert a gyerek így akarta.

6 éves korig a gyermekélelmezésben első helyen a gyümölcs és a hal, a hús és a hústermékek szerepelnek, az anyák 58%-a ezeket az élelmiszereket említette. Az anyák által felsorolt élelmiszerek:

Az Ön gyermeke melyik ételt fogyasztja a leggyakrabban?

Többszörös válasz; Bázis: a 6 hónaposnál idősebb gyermek szülője/gondozója (az összpopuláció 91%-a)

Gabonafélét és tejterméket a gyerekek 89%-a naponta fogyaszt, húst és halat a gyerekek 46%-a eszik naponta, 2-3-szor hetente a gyerekek 43%-a, hetente egyszer a gyerekek 6%-a. A gyerekek 75%-a eszik naponta gyümölcsöt, 16% hetente 2-3-szor, a főzelék már nem ennyire népszerű: a gyerekek 37%-a fogyasztja naponta, 41%-uk pedig 2-3 hetente, 12% pedig hetente egyszer. Az édességek az esetek 70%-ban naponta szerepelnek, 15%-ban a gyerekek hetente 2-3 ízben fogyasztják. Az anyák 85%-a a gyerekek naponta ad levest, míg 8% 2-3-szor hetente.

Az anyák 77%-a mesél vagy énekel a gyermek etetése közben, 24% a szemébe néz, 15%-a pedig átöleli.

A gyerekek 68%-a minden étkezésnél együtt eszik a családdal, 16% csak meghatározott étkezésnél, az esetek 18%-ában nem volt szabályozva.

Az anyák 52%-a szakembertől kapott információt a gyermekétkeztetést illetően, kb. az anyák 25%-a a család tanácsára vagy az előző tapasztalatra támaszkodik, 17%-uk pedig könyvből, brosúrából szerzi ismereteit.

Arra a kérdésre, hogy mit tesz akkor, ha a gyerekek hasmenése van, az anyák 58%-a ügyel a gyermek által fogyasztott étel fajtájára, 43% az orvostól kér tanácsot, 11% folyadékot ad, kb. 9% gyógyszert vagy ORS-folyadékot ad a gyerekeknek. A képesítés nélküli szülők az esetek 90%-ában konzultálnak az orvossal, atöbbi szülő főként a gyermek táplálkozására ügyel.

A tünetek, amik miatt a gyereket az orvoshoz viszik az esetek 87%-ában láz, erős köhögés (40%), hányás (30%), erős fájdalmak (21%) stb.

A szülők 81%-a az elmúlt héten megmagyarázta a gyerekeknek, hogy miért viselkedett rosszul, 51%-a rácsapott a gyerek fenekére, 49% kiabált a gyerekre, 28% valamit megtiltott a gyerekeknek, 16% a gyerekeknek a kezére vagy a lábára ütött, 13% ostobának, lustának stb. nevezte, 4% fölpofozta. A szülők 90%-a elítéli a testi fenytést mint gyereknevelési eszközt, 5% támogatja. **A testi fenytést nagyobb mértékben támogatják a képzetlen és a legszegényebb szülők a falusi környezetben.**

A gyerekek 93%-a játszik vásárolt játékszerrel.

Nagyon ritkán fordul elő, hogy a gyereket magára hagyják vagy 10 évesnél fiatalabb gyerekekkel hagyják egyedül.

A szülők 91%-a az elmúlt három napban játszott a gyerekekkel, kiment vele sétálni, a parkba, 73%-uk mesélt neki, 67%-uk könyvből olvasott fel vagy énekelt neki. **Az olvasás és a mesélés valamivel kisebb az átlagnál a képzetlenebb szülők esetében, 49% körül mozog.**

Az anyák és a gyerekek egészségügyi védelme

Az utolsó terhesség folyamán a kismamák 82%-át orvos, 10%-ot szülésznő, 6%-ot egészségügyi nővér, kb, 4%-ot bábasszony vagy védőnővizsgálta meg és ellenőrizte. A terhesség alatt az esetek kb. 80%-ban mérték vérnyomást, testsúlyt, ellenőrizték a véréképet és a vizeletet, az esetek 20%-ában végezték el a Papanikolau-tesztet. Ezt a tesztet inkább a magasabban képzett és a leggazdagabb kismamák végeztették. AIDS-ről a kismamák 66%-a nem kapott tájékoztatást, mindössze 14% nyilatkozott igenlően a kérdés kapcsán, a kismamák 6%-nál végeztek AIDS-tesztet.

A kismamák nagy többsége a szülészeten szült (79%), 2% egészségügyi magánintézményben, 19%-uk pedig elutasította a válaszadást. 68% szülésnél orvos segédkezett, 50% esetben szülésznő, valamivel kevesebb esetben egészségügyi nővér, és nagyon ritkán bábasszony vagy védőnővizsgálta meg.

TARTALOM

BEVEZETŐ	2
METODOLÓGIA	2
MINTAVÉTEL-LEÍRÁS	4
HÁZTARTÁSOK	6
EGÉSZSÉGÜGY	8
A KÖZSÉGGEL VALÓ ELÉGEDETTSÉG	8
A CSALÁDTAGOK MUNKABELI STÁTUSA	10
ÓVODAI NEVELÉS	11
ALAPFOKÚ OKTATÁS	11
EGYETEMI ÉS FŐISKOLAI OKTATÁS	11
12-19 ÉVES KOROSZTÁLYÚ GYEREKEK	12
SZOPTATÁS, ETETÉS, GYERMEKÉTKEZTETÉSI HIBÁK	16
AZ ANYÁK ÉS A GYEREKEK EGÉSZSÉGÜGYI VÉDELME	19

A JELENTÉST A ZENTAI HAT ELKÉSZÍTÉSÉRE ILLETÉKES SZEKTORKÖZI TANÁCS TAGJAI ÁLLÍTOTTAK ÖSSZE:

- ✓ MR KSENIJA SEGEDI, AZ ÚJVIDÉKI BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI KAR PROFESSZORA
- ✓ TÓTH VÁSÁRHELYI ANITA, PSZICHOLÓGUS
- ✓ BRAJANOVIĆ ÉVA, LOGOPÉDUS
- ✓ MIRJANA BOŽOVIĆ, A FIATALKORÚ BŰNÖZÉSSEL FOGLALKOZÓ FELÜGYELŐNŐ A RENDŐRSÉGEN
- ✓ ZSÍROS-JANKELIĆ ANIKÓ, TESTNEVELŐ TANÁRNŐ, A ZENTAI HAT ELKÉSZÍTÉSÉNEK KOORDINÁTORA